

[Landbrugsministeren]

2. Betænkningen fra 1977 lagde hovedvægten på at beskrive forudsætningerne for og konsekvenserne af en ekspansion af den animalske landbrugsproduktion samt mulighederne for at afsætte en øget og højt forædlet animalsk produktion. Den pegede på, at realiseringen af disse mål blandt andet kunne ske ved fremme af investeringer, øget forskningsindsats og lettelse af generationsskiftet.

Det var en afgørende forudsætning for betænkningens konklusioner, at der gennem den generelle økonomiske politik blev sikret en omkostningsudvikling, der kunne styrke eksporterhvervenes konkurrenceevne, og et renteniveau, der kunne muliggøre betydelige staldinvesteringer.

Landbrugets bygningskapacitet er siden da blevet udbygget. Det gælder først og fremmest for svinestalde, men også for kostalde, lager- og siloanlæg. Endvidere er der foretaget reinvesteringer til udbedring af nedslidte anlæg.

Resultatet er, at dansk landbrug i dag står med et mere avanceret produktionsapparat, end tilfældet har været i mange år. Der skete endvidere en forbedring af landbrugets nettovalutaindtjening fra 11,7 mia kr. i 1975 til 24,8 mia kr. i 1982. Samfundsmæssigt har udviklingen i landbruget således sat sig positive spor.

3. Privatøkonomisk har udviklingen tegnet sig noget anderledes. En række forhold har, navnlig efter 1978, påvirket landbruget i ugunstig retning og bragt mange landmænd i alvorlige økonomiske vanskeligheder.

Over perioden var der en stærkere prisstigning på landbrugets råstoffer og indkøbte tjenesteydelser end på salgsprodukterne. Den svage salgsprisudvikling berørte først og fremmest svineproduktionen, hvor markedskræfterne i vid udstrækning får lov at slå igennem på prisdannelsen. For mælk og oksekød har EFs garantiordninger sikret en mere jævn prisstigning.

Landbrugets nettorenteutgifter steg fra 3,8 mia kr. i 1977/78 til et niveau i de sidste par år på omkring 8½ mia kr. Denne udvikling er resultatet af flere forhold.

Gennem perioden havde renteniveauet et stigende forløb med kulmination i slutningen af 1982. Renteudviklingen var især dikteret af hensynet til at imødegå ubalancerne i dansk økonomi.

Investeringsaktiviteten steg stærkt og kulminerede i driftsåret 1979/80 med samlede bruttoinvesteringer i avlsbygninger, inventar og grundforbedringer på knap 6,5 mia kr. Investeringsaktiviteten trak et øget belåningsomfang med sig.

Priserne på landbrugsejendomme steg under indtryk af fortsatte inflationsforventninger kraftigt indtil 1979. Mange ejendomme er i dette tidsrum handlet til priser ude af proportion med bedrifternes afkastningsevne på lang sigt. Herigennem blev den økonomiske belastning som følge af den høje nominelle rente forstærket.

De forværrede prisrelationer og stigningen i renteutgifterne medførte en kraftig reduktion af landbrugets erhvervsindkomst, fra 6,4 mia kr. i 1977/78 til 1,5 mia kr. i 1980/81. Indkomsterne rettede sig dog frem til 1982/83 for atter at blive forringet i indeværende år under indtryk af det dårlige høstresultat.

Selv om der tages hensyn til landmandsfamiliernes indtægter fra andre kilder end landbruget, er der alligevel tale om utilstrækkelige indtjeningsvilkår. I gennemsnit for samtlige landbrugsbedrifter er den samlede familieindkomst før skat således opgjort til 140.000 kr. i 1982/83, hvor situationen var forholdsvis gunstig, og denne indkomst ansås at ligge en del lavere i indeværende år. Gennemsnittet dækker over en betydelig variation i indkomstforholdene, og en stor gruppe af landmænd har egentlige lavindkomstproblemer.

4. Sammenfaldet af rentestigningen og den ugunstige indkomstudvikling kom i modstrid med de forventninger, mange landmænd havde lagt til grund for investeringsplanlægningen. Manglende afskrivningsmuligheder som følge af utilstrækkelig skatteevne medførte en høj real rentebyrde efter større investeringer. Endvidere betød indkørvanskeligheder i forbindelse med nyinvesteringer ofte likviditetsunderskud i de første år efter investeringstidspunktet og nødvendiggjorde for en del landmænd yderligere gældstiftelse.

5. Landbrugets investeringer er for en stor dels vedkommende langfristet finansieret, det vil sige typisk via realkreditlån. Lånevilkår gældende for hele lånets løbetid fastlægges allerede på låneoptagelsestidspunktet, således